

*Сергій Кулик
кандидат політичних наук, доцент
Східноєвропейський національний
університет імені Лесі Українки*

«РОСІЙСЬКІ МОТОЦИКЛІСТИ» «НІЧНІ ВОВКИ» ЯК ІНСТРУМЕНТ «М'ЯКОЇ СИЛИ» ВОЛОДИМИРА ПУТІНА

Найвідоміший мотоклуб Росії – молодіжна автономна некомерційна організація – МАНО «Нічні вовки» (рік заснування 1989, керівник – Олександр «Хірург» Залдостанов) перетворилась в суб'єкта великої політики у Російській Федерації ще під час прем'єрського терміну В. Путіна. Їх перше знайомство відбулось під час «прямої лінії» В. Путіна на телебаченні у 2009 р., пізніше він допоміг «НВ» захистити від чиновників мерії Москви байк-центр [3]. Відтоді В.Путін часто зустрічався з байкерами, переважно в українському Криму. На нашу думку, клуб «НВ», реорганізований за принципом провладної політичної партії «Єдина Росія» в «кращих» російських традиціях: атрибутика (зміна латинських написів на символіку російською мовою); суворий імідж; централізована структура з жорсткою вертикаллю влади, статут (членом клубу не може стати алкоголік, наркоман, «голубий» і жінка); фіксоване членство (приблизно п'ять тисяч); більшість членів – бізнесмени, політики зрілого віку, «мажори»; власні, тобто, державні, медіа-ресурси; фінансування з державного бюджету (гранти Президента РФ); контроль і повне усунення конкурентів (байкерські клуби «Три дороги», «Hells Angels MC», «Bandidos MC» та ін.); тісний контакт зі спецслужбами; сповідування націоналізму (називають себе не «байкерами», а «російськими мотоциклістами») і православних цінностей. До зовнішньополітичних пріоритетів «НВ» належить антисєвроамериканізм («вовки – санітарі ліса, а мы – санітарі ЕєСа» [4]), заперечення ліберальних західних цінностей, насамперед, щодо ЛГБТ-спільнот.

Вважаємо, що лідер «НВ» «Хірург» Залдостанов – це вдалий політичний двійник В.Путіна. У них багато спільного. Вони – вихідці із СРСР, незмінні президенти, вожді (Російської асоціації байкарів); амбіційні та харизматичні; певний час жили у ФРН (не підтверджено і не спростовано, що саме тут вони познайомились, і

Залдостанов був агентом КДБ); зробили стрімку кар'єру в політиці. Для них характерні: авторитарний стиль керівництва; внесення змін, з метою закріплення своєї влади, в основні документи – конституцію країни (подовження президентського терміну, можливості обрання президентом) і статут клубу (порушення загального правила всіх мотобанд світу – дистанціювання від політики, суспільних ініціатив, наприклад, президента і раду з п'яти «офіцерів» західних мотоклубів регулярно вибирають). Вони захоплюються силовими видами спорту, ведуть себе у дусі «крутих хлопців»; неохоче спілкуються з пресою; тема родини, сім'ї (обоє – розлучені), майна і бізнесу – це табу. Президенти вважають себе друзями. «Хірург» був довіреною особою В.Путіна під час президентської кампанії у 2012 р. Про важливість, потрібність байкерів для державної політики РФ свідчить факт, що В.Путін на чотири години запізнився на зустріч з президентом України В.Януковичем (липень 2012 р.) тому, що зустрічався з «Хірургом» і мотоциклістами. Останній також має державні нагороди від Президента РФ. Таким чином, сучасний імідж президента В.Путіна й «мотоциклетного Путіна» – це частково результат їх особистих контактів.

Представники клубу беруть надактивну участь в суспільно-політичному житті Росії. Масштабні акції різних рівнів з обов'язковим ідеологічним підтекстом, ініційовані «НВ», – реконструкція меморіалів Великої Вітчизняної війни у РФ, Новоросії та за кордоном; передача прапора «НВ» космонавтам для польоту на МКС; громадянська культурно-патріотична програма «Прапор Перемоги» (2016–2020 рр.), відбуваються за підтримки та участі представників органів державної влади, духовенства.

Таблиця 1

Деякі аспекти діяльності мотоклубу «Нічні вовки»*

Аспекти	Трактування
Спорт	Проведення щорічних байк-шоу, байк-фестивалів, мотопробігів, відкриттів мотосезону, пропаганда мотоспорту, російського мотоцикла «Сталінець». Турнір з боксу «Десять ударів Й.Сталіна» (м. Волгоград). Підтримка американського боксера Роя Джонса, якому В.Путін надав російське

	громадянство. Зустріч і доставка олімпійського вогню з урядового аеропорту «Внуково-3» на Червону площу (2014 р.)
Релігія	Поворот до православ'я і патріотизму пов'язують з появою у «НВ» політтехнолога О.Вайца, який працював ще під патронатом Алексія II. «НВ» називають себе «православними мотоциклістами», забезпечують охорону храмів, організовують мотопаломництва. Патріарх РПЦ Кирило (2009 р.) благословив «НВ» на проведення шоу в Севастополі. За участю церковного діяча А.Кураєва і «НВ» 10-11 липня у місті пройшов хресний хід. Мотопробіг (2012 р.) на підтримку патріарха Кирила, РПЦ з гаслами: «Стріляють в патріарха – цілять в Росію», «Віра, Церква, Батьківщина», «Росія назавжди».
Робота з дітьми	Парад Дідів Морозів, проведення новорічних дитячих ялинок. За сценарієм свята «злі сили» – США, міжнародні організації, світовий уряд, хочуть завоювати Росію, здійснити державний переворот. «НВ» рятують Росію.
Міжнародні відносини	Регіональні відділення «НВ» діють переважно у країнах Європи. «НВ» використовують їх як лобі під час проведення своїх міжнародних акцій. Особливо тісні контакти з байкерами Сербії. У березні 2011 р. В.Путін зустрівся з представниками байкерського руху з країн колишньої Югославії у Белграді. «НВ» провели акцію проти навчань військ НАТО в Європі (Словаччина, 2015 р.) Пробіг на мотоциклах Москва – Берлін (25 квітня – 9 травня 2015 р.) з радянськими («За Родину! За Сталина!») і російськими прапорами, за маршрутом Червоної Армії в пам'ять про поразку нацистської Німеччини. У 2016 р. відбувся мотомарш «Дороги Перемоги – на Берлін!». Заява «Хірурга»: там де «Нічні вовки», там Росія». Мотопробіги прославляли силу духу і непереможність

	«російської людини». Свої дії на міжнародній арені лідер «НВ» називає «народною дипломатією».
--	--

**Складено автором за: [1, 2, 4].*

Закономірно, що під час подій «російської весни» в Україні члени мотобанди «Нічні вовки» виступили як розгалужена напіввійськова організація. Крім допомоги «Беркуту» в подіях на Майдані у Києві [3], захоплення приміщень, бізнесу, сфер впливу на окупованих територіях, «НВ» були ініціаторами і учасниками таких дій:

Таблиця 2.

Участь представників байк-клубу «Нічні вовки» у подіях на південному-сході України*

Територія	Події	
	під час захоплення	після захоплення
ЛНР, ДНР	«НВ» спорудили першу барикаду, блок-пост у Луганську. Співпрацювали з спецназом РФ, воювали добровольцями (40 осіб, з них троє – загинуло), вербували ополченців. «Хірург» здійснював фінансування бойовиків	Постачання, супровід гуманітарних конвоїв. Байк-клуб «НВ» реорганізовано у «батальйон народної міліції «ЛНР» (липень 2014 р.), «Російські мотоциклісти» Луганська – бійці окремої дружини МВС ЛНР. Створення відділення мотоклубу «НВ – Донбас». Встановлення пам'ятника співробітникам ДАІ МВС ЛНР (листопад 2015 р.), створення Патріотичного музею (м. Луганськ, 2016 р.)

Крим	«НВ» першими отримали зброю, встановили блок-пости. Охороняли приміщення Севастопольської міської адміністрації, патрулювали вулиці міста. «Хірург» координував операції з конфіскації зброї ЗС України під час захоплення штабу ВМС (березень 2014 р.). Допомагали вивезти з України важливого чиновника, перебрались до РФ групі посадових осіб колишнього уряду України	Захист приміщень у Сімферополі під час проведення референдуму 16 березня 2014 р. Проведення автопробігу Алушта – Сімферополь – Севастополь, пам'яті бійців місцевого спецпідрозділу «Беркут», які загинули на київському Майдані у 2014 р. (лютий 2015 р.). Проведення байк-шоу «НВ» – «Кузня Перемоги» (Севастополь, серпень 2015 р.) У власність «НВ» надана земельна ділянка 276 га, г. Гасфорт (травень 2015 р.) для розміщення «багатофункціонального спортивно-патріотичного центру екстремальних видів спорту» «Патріот». Формування спецпідрозділу «Нічні вовки» на Чорноморському флоті РФ. Створення державного РІА «Севастополь» (листопад 2015 р.). Один з лідерів байк-
------	---	---

		клубу «НВ» Ф.Черняховський, – голова спостережної ради РІА. Також він радник губернатора Севастополя С.Міняйла, володіє медіа-ресурсом «Севастопольские рассказы».
--	--	--

**Складено автором за: [1, 2, 4].*

У грудні 2014 р. на клуб «Нічні Вовки», на «Хірурга» персонально, США наклали економічні санкції. Йому заборонено в'їзд у США, Канаду, країни ЄС. Таким чином, діяльність клубу набула міжнародного резонансу, поглибила розкол у російському і світовому байк-русі.

Лідер російського мотоклубу «НВ» Хірург продовжує активну антиукраїнську діяльність. У січні 2015 р. він увійшов до ініціативної групи суспільно-політичного руху «Антимайдан». Мета організації – «протидія незаконним спробам повалення діючої влади на манер українського Євромайдану», «не залежно від того, буде нам дозволяти влада це робити, чи ні» [2]. Своє рішення Залдостанов пояснив тим, що у нього загинули друзі під обстрілами в Новоросії, друг із севастопольського «Беркуту». Активісти організації вже нападали на учасників антивоєнного мітингу в

Москві. Отже, О.Залдостанов повернувся до напівкримінальної діяльності, якою займався, коли створив МАНО «НВ» (кришування бізнесу, бійки, розборки з конкурентами), але вже на вищому, державному, оплачуваному рівні.

Висновки. Лідер «НВ» О.Залдостанов «приватизував» байкерських рух у РФ, президент В.Путін вивів його на міждержавний рівень, а події «російської весни» в Україні завершили його остаточну публічну політизацію. «НВ» виступають як активний політичний ресурс державної влади. Їх «м'яка сила» полягає у агресивній пропаганді «трьох «п»»: Путін, православ'я, патріотизм.

Список використаних джерел

1. Damon Tabor. Putin's Angels: Inside Russia's Most Infamous Motorcycle Club. Електронний ресурс. Режим перегляду: <http://www.rollingstone.com/politics/news/putins-angels-inside-russias-most-infamous-motorcycle-club-20151008#ixzz4843AaU8f> 08.10.2015 р.
2. Антонова Е. Байкер Хирург вместе с воинами-афганцами создадут движение «Антимайдан» Електронний ресурс. Режим перегляду: <http://www.rbc.ru/politics/15/01/2015/54b791509a7947feba162b54>.
3. Кузнецов А. Хирург рассказал о помощи Путина в борьбе с мэрией Москвы Електронний ресурс. Режим перегляду: <http://www.rbc.ru/politics/25/03/2015/551297c19a794745907a6eea>.
4. Козенко А. Беспечный ездок Електронний ресурс. Режим перегляду: <https://meduza.io/feature/2015/06/04/bespechnyy-ezdok>. 04.06.2015р.